

HRVATSKI LIST

Izlazi svakog dana u 5 sati ujutro.

HRVATSKI LIST... Uredništvo: Sisačka ulica br. 24.

U Puli, ponedjeljak 3. lipnja 1918.

Broj 1039.

zaved

Zagrebu.

4.

tojoj palači, lice. Pod-OSIJEK.

76.64 96.96

povoljne ranja:

ara:

spodarskih lnih pod-

čtva, du- strojeva,

žita, sijena

iv raz-

čaj doživ-

Srećke

1. razreda

pbili u Pul- toza, ulica

„Družba

Ispravna: GRADEŽ. Plzenj,

log i uspeti. ka, načelnika, inteligentnih ma, rođjama sami prema učitelji bit' za učiteljima. aki imućniji jta, pšenice ustupiti ve 5, 10 ili 15 kg. On to ne će niti veliko do- jeci odgojitelja nevolji izvršiti o, koje će na amome. Kako od tog zajista pohvažno, kad ja žita za uč- čelnici, tajnici, riveći ka koncu. g. jedan način sish ljudi, hoće io, da će naši io, sami medju- stvar provesti

Resolucija jugoslavenske omladine u Beču.

Vlada se naša brine za to, da misao narodnog ujedinjenja i oslobođenja ne bi zamrla. Njezin je rad najbolja agitacija za Jugoslaviju. Naši se držav- nici njemu naučili od historije baš ništa. Oni misle, da se sve jačim i bezobzirnijim pritiskom može za- tomiti narodnu svijest, ubiti narod. Kad bi realne prilike u našoj državi bile takve, da bi Slaveni tvorili samo neznatnu manjinu, moglo bi se razumjeti na- stojanja ministra-predsjednika viceza Seidlera. Ali Sla- veni u Austriji tvore dvotrećinsku većinu, Slaveni su najžilaviji i najzdraviji elemenat u Austriji, Sla- veni su također već odavno prekosili Nijemce u kul- turnom radu. Isključeno je prema tome, da bi ikoja austrijska vlada mogla nametnuti većini države svoju reakcionarnu volju. Ministar-predsjednik vicez Seid- ler nema za svoju politiku niti same Nijemce na svojoj strani. Jedini njemački šoviniste oduševljuju se za Seidlerove naerze; to su većinom uskoči s fronte, ratni lihvari i špekulanti, kojima je rat dobrodošla prilika za izrabljivanje naroda i države u sebične svrhe. Ovi ljudi žele, da se rat čim dulje nastavi; a pošto samo njemački imperijalizam omogućuje produženje rata, kušaju nametnuti austrijskoj državi takvu njemačku imperijalističku vladu, koja će se u svakom pogledu pokoravati zapovjedima, što- no dolaze iz Berlina. Austrijska vlada misli, da su i danas narodi tek sredstvo za politiku. Narodi me- djučinu znadu, da je vlada tek sredstvo u narodnim rukama. Narod neće germanizacije, neće rata i narod će znati prisiliti vladu, da poštuje njegovu volju.

Ova politika tlaka i pritiska izazvala je, a drugo nije moglo ni biti, samo otpor i ogorčenje. Sa svojih strana dolaze vijesti, kako je naš narod uzbuđen, kako je sve više oduševljen za svoju dr- žavnu ideju, koja ga jedino može da spasi od daljnjih nevolja i muka, novih Seidlera i Stürgkhna, daljnjih izrabljivanja u tuđe svrhe, daljnjeg krvoprolića. Vlada zabranjuje doduše sastanke i skupštine. Ali ove za- brane samo podpiruju požar. Našem narodu ne treba više agitacija i manifestacija. Oni je već zreo za slobodu.

Nijesu za ovim narodnim pokretom mogli za- ostati niti naši sveučilištarci, koji su se od vajkada borili u prvim narodnim redovima, koji su svojim radom budili narod i širili nove, zdrave, spasonosne ideje među narodom. Ovih dana sastala se bečka jugoslavenska omladina, da manifestira svoju volju i želju, da se rad za ostvarenje narodnih ideala svede na pravi put. Jednodušno je stvorena odluka da i ona doprinese svoj dio u tome radu i kila iz dosadnje pasivnosti predje na aktivan rad. Nakon razloženja više drugova o prijeko potrebi aktivnosti te o nuždi koncentracije svih narodnih sila predložena bje re- solucija u tom smjeru, koju je nakon generalne i specijalne debate jednoglasno primljena. Raspravljalo se o tome, da se pripremi gradivo za daljnji zajed- nički rad cjelokupne jugoslavenske akademske om- ladine sviju universiteta, da se akademska omladina zbliži i zbije u čvrstu i prvu narodnu falangu, da bude stup i čvrsta obrana našeg narodnog ujedinjenja -- naših ideala. Sastanak je posjetio odaslanstvo polj- skih akademičara, te je izražena obostrana želja i volja za što uži doticaj između čeških, poljskih i jugoslavenskih akademičara.

Na tom se je sastanku prihvatila sljedeća

Resolucija

jugoslavenske akademske omladine u Beču.

Slovenski, hrvatski i srpski akademičari u Beču opazivši u saopćenju zbora u Zagrebu dne 12. svibnja 1918. sakupljenih patriota želju i volju, da se misao narodnog ujedinjenja i slobode krene s mirne tačke i nastavi jakim općim životom, da prikupe i poveže svu narodnu snagu moć i otpor u čvrstu stisnutu i kristaliziranu falangu, na da- našnjem svom sastanku daje odušak svom veselju i oduševljenju.

Pridružuju se vapaju spomenutog zbora, da se u narodnom programu ništa sve razlike, tradicije i sporednosti svih dosadanjih stranaka u našoj zemlji, koje žele svojim radom i organizacijom postići naš ideal u zajedničkom radu sa slovenskom braćom, Česima i dijelom Poljaka, te da se otkloni sve, što nas djeli u našem narodnom programu, a njega prigrliti i uzme kao visoki ideal našeg na- rodnog i političkog života.

Ujedno pozivlju sve narodne ljude, u prvom redu drugove akademičare, da ne puste ovaj vapaj, da zamre, već neka mu pogodu sav svoj žar, volju i rad i tako ga unesu u život. Čvrsto odlučuju, da će ostati uz misao sa- kupljanja narodne falange i najodlučnije se boriti protiv svakoga, koji se u ovom času oglašuje ovom pozivu, te time ometa veliko djelo naše sadašnjosti za sretnu i slobodnu budućnost. U Beču, 26. svibnja 1918.

RATNI IZVJEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 2. (D. u.) Službeno se javlja: Na planinskoj fronti oživio je na mnogim mjestima topnički boj. U području ušća Piave suzbili smo danas poslije ponoći talijanski nastraj. -- Poglavlica generalnog stožera.

Njemački.

Berlin, 2. (D. u.) Iz velikog se glavno- g stana službeno javlja: Zapadno bojište: Vojna sku- pina prijestolonasljednika Rupprechta: Topnički bo- jevi na mnogim mjestima fronte. Engleski su se djelomično napadali južno od Lyse i sjeverno od Alberta skrili uz teške gubitke. -- Vojna skupina njemačkog prijestolonasljednika: Jugoistočno od Noyona potisnuli smo neprijatelja unatoč žilavom otporu sa šume Carlepoint i Montagne. Osvojili smo uzvisine istočno od Mollus-sous-Touvent te jakim žičanim zaprekama opremljene neprijateljske linije od Neuvena. Napadajući na obim stranama rijeke Oursq, bacili smo neprijatelja preko odsjeka Tav- rieres te smo osvojili uzvisine od Percy i Cour- champs. Na Marnel je položaj nepromijenjen. Di- jelovi Chuteau Thierrya, koji leže sjeverno od ri- jeke, bili su pročišćeni od neprijatelja. Sjeveroistočno od Verneulla i na obim stranama Ardre žentoke protunavale Francuza. Neprijatelj je bio suzbijen uz teške gubitke. Istočno od Reimsa provallil smo mjesnim nastajem u francuske jarke kod St. Leo- narda te smo zarobili posatku tvrdje Poppeltes, koju smo prolazno zaplijeli. -- Francuska i ame- rikanska stovarišta od ogromne širine pala su kod Fere-en-Tardenois u naše ruke. Daljko preko pol- miljuna topničkih metaka i nelzmjerne količine plo- nirskog i ljetalačkog orudja te više od 1000 vozova dopalo je naših ruku. -- Ludendorff.

Rat.

Nijemci koncentriraju glavne svoje sile na li- niji Noyon-Soissons-Chateau-Thierry, kako bi obu- hvatili sa sjeverozapada i jugoistoka francuske po- ložaje na zapadu od Soissons te na taj način proširili ulaz u provalno mjesto. Teškim su bojevima osvojili jugoistočno od Noyona i južno od Sois- sionsa ozemlja. Francuzi drže još sveudilj položaje tik zapadno od Soissons. Na Marnel je ostao po- ložaj nepromijenjen. Napredovanje na tom mjestu ovisi o uspjehu hoja kod Soissons. Za to su Fran- cuzi započeli na liniji Verneuil Thillois-protunavala, koja imade značenje uzbočnog protuudarca te cilja na Fismes (između Soissons i Reimsa), što je ključ komunikacija (cesta i željeznica) u tokutu, što su ga Nijemci za ove ofenzive zaposjeli. Dok moraju Nijemci nastojati, da prošire provalna vrata, naprezaju se Francuzi, kako bi ih sužili a cilj bi taj postigli zaposjednućem Fismesa. U tom će se dakle pravcu kretati operacije narednih dana.

Francuski izvještaj od 31. svibnja na večer. Na našem lijevom krilu nastavili su Nijemci svoj prit- isak u dolini dolnje Ailette. Tečajem dana suzbile su naše čete sve neprijateljske napadaje u okolici Bierancourta i zapadno od tog mjesa. Istočno od Sempignya uspjelo je neprijatelju, da prekorači Oise-u, ali je bio opet potisnut na desni breg. O'avnu svoju djelatnost razvio je neprijatelj u odsjeku od Soissons i dalje južno u smjeru na Neuilly. Zapadno od Soissons poduzele su naše čete žestoke protu- navale, kojima su zadržale sve navale neprijatelja, koji je pretrpio veoma teške gubitke te nije u tom pravcu mogao da napreduje. Nasuprot tome usmogao je neprijatelj zapadno od ceste Soissons-Chateau- Thierry da steče nešto ozemlja kao što i u smjeru na potonji grad. Ovdje je prodro preko Oulchy-La- Ville i Oulchy-le-Chateau. U središtu doprke su la- gane njemačke sile sjeverni breg Marne između Charveva i Jaulgonnea. Na našem desnom krilu kao što i sjeverozapadno i sjeverno od Reimsa je položaj nepromijenjen.

Engleski izvještaj od 31. svibnja na večer. Sa engleske fronte nema ništa osobitoga da se javi.

Talijanski izvještaj od 1. lipnja. Između je- zera Garda i Ečave, na asiaskom zaravanku i na obim bregovima Brenite bio je topnički boj pri- lično žestok. U neprijateljskim skladištima kod Mezzo-Selve (Rozzo) buknuo je uslijed djelovanja engleskog topništva požar. Na Monticellu (Tonale) i na Monte Como (Val Arsa) raspršili smo nepri- jateljske ophodnje vatrom. U zračnim smo boje- vima oborili četiri neprijateljska aparata.

Službeno se javlja iz Pariza od 2. t. mj. Danas u 12 sati i 8 časaka o polnoći bio je dan znak na uzbunu. Više skupina neprijateljskih ljetala napale su na gradsko područje Pariza. Obrambene su ih baterije opstreljavale veoma žestoko. I ostala obrambena su sredstva stupila u djelovanje. Bile su bačene bombe. Javilo se samo nekoliko ranjenih osoba. Znak za konac uzbune bio je dan u 2 sata i 2 časa u jutro.

Clemenceau je izjavio, da ne prihvata inter- pelacije Caciina o vojničkom položaju, ali da će o tome govoriti u utorak u komori. Glavni je od- sjek francuske komore zamolio Clemenceau, e bi što najprije podao pred njim svoju izjavu o voj- ničkom položaju.

Pariški „Excelsior“ donosi sliku novog tipa americkanskog tanka, što se nazivlje „Amerika“. Tank važe 45 tona te se kreće parnom snagom. Uslijed svojega poduljastoga oblika može preći preko svakog opkopa i svakog ljevka. Novo će vozilo doskora stići u Francusku.

Dopisni ured javlja iz Washingtona: Admiral Sims javlja, da je 31. svibnja u jutro bio torped- ovan americkanski transportni parobrod „President Lincoln“, koji se je vraćao u Udružene države i da je potonuo. Pojednostosti manjkaju.

Reuterov ured javlja iz Washingtona: Rpre- sentačna je kuća prihvatila najveću vojnu pred- logu od kada postoje Udružene države. U njoj dozvoljava se kredit od 12,042,000,000 dolara (preko 60 milijarda kruna, prije rata) te se pred- sjednik ovlašćuje da stavi pod oružje sve muževe, koje može izvješbati i opremiti. Zakon je bio sada predložen senatu.

Službeno se javlja iz Washingtona: Mjeseca lipnja bit će pozvano pod oružje 280.000 momaka.

„Daily Telegraph“ doznaje iz Washingtona, da je član kongresa Kahn saopćio njegovom do- pisniku, da su Udružene države poslale u Fran- cusku već 1300 ljetala, većim dijelom mjeseca travnja.

Wolffov ured javlja: Od 21. ožujka do 1. lipnja zarobili su Nijemci na zapadnom bojištu preko 175.000 momaka, zaplijenili preko 2000 topova i nelzmjeran broj mitraljeza i ostalog ratnog pribora.

* Admiral Jellicoe o njemačkim podmornicama. Društvo engleskih i stranih mornara održalo je pri- godom druge godišnjice Jutlandske bitke demon- strativni sastanak, na kojem je izrekao admiral Jellicoe govor te slavio djela trgovačke mornarice. Govorio je o zločinima njemačkih podmornica te je kazao, da su njemačke podmornice izakako su potopile broj pucale na mornare trgovačkih ladja te ih puštali da tonu. U nekojim su ih slučajevima i hotimice potopili sa namjerom, da ruše moral ladjevne posatke. Računa se, da je na taj način zaglavilo 12.000 engleskih i tuđjih mornara. -- Bivši ministar Creve kazao je, da bi se moralo vratiti šilo za ognjito te služiti se proti njemačkim grozotama represivnim sredstvima. Takvi bi se zlo- činci morali vješati.

* Njemačka vlada i memorandum socijalista spo- razuma. Javlja ju iz Londona od 26. svibnja: Reute- rovoj vijesti, koja veli, da je njemačka vlada ustegla njemačkim socijalistima dokumente socijalista spo- razuma, mora se doznati: Branting je dobio ovaj dokument od predsjednika i tajnika međunarod- noga socijalističkoga biroa početkom veljače. Obe su ličnosti zamolile Brantinga, da bi predao taj do- kumentat njemačkoj socijalnoj demokratskoj stranci. Branting je odasao 29. travnja šest prepisa ovog dokumenta i to Scheidemannu i Haaseu u Berlin, Viktoru Adleru u Beč, jednom ugarskom socijalistu, te Saharaovu i Kyrkovu u Sofiju. Branting je pri- ložio pismo, u kojem se je ponudio, da će primiti odgovore. Iz činjenice, da nije dobio odgovora, zaključuje Branting, da njemačka vlada nije predala dokumenata njemačkim radnicima.

* Iz Finske. Položaj u Finskoj nije ni iz daleka tako jednostavan, kako bi se u prvi mah mislilo. U Finskoj postoji jedna finska i jedna švedska stranka. General Mannerheim, dosadašnji vojnički zapovjednik u Finskoj je Šved. Radi toga je mo- rao odstupiti, ma da imade baš on najveće zasluge oko uspostave poredka u Finskoj. Na njegovu će mjesto stupiti ili finski ili njemački general. Čini se, da Nijemci promicaju finski pokret na štetu šved- skoga, jer ne žele, da bi se švedski utjecaj u Fin- skoj pojačao. Švedska brigada, koja se je junački

borila u Finskoj uz bijelu gardu, stigla je u četvrtak u Helsingfors, gdje je bila svečano primljena gotovo samo od Šveda. Vladino je novinstvo dočekalo švedsku brigadu veoma hladno, opomenulo pučanstvo, neka ne pretjerava te dosta otvoreno zaprijetilo protudemonstracijama.

* Clemenceau je zabranio sve dopuste osim onih u slučaju bolesti.

* Požar u Carigradu. Turske se novine opširno bave sa požarom, koji je buknuo u kotaru grada sultana Selima i koji se je doskora proširio po drugim kotarima grada. Požar je nastao uslijed neopreznosti, jer je netko bacio zapaljenu cigaretu u lampu sa petroljem. Požar se je proširio tako brzo uslijed toga, što su kuće onog kotara kod zlatog roga većim dijelom drvene, a osobito radi jakog jugozapadnog vjetrova, koji je sveudilj mijenjao pravac te nosio plemene na sve dijelove mjesta.

* Meksiko i Kuba. „Journalu“ javljaju iz New-Yorka: Brzojavka iz Havane na ministarstvo vanjskih posala demantuje unatoč optuživanju Franco-a vijest, da su diplomatski odnošaji između Meksika i Kube prekinuti.

Iz Rusije i Ukrajine.

Stockholm, 27. Pučki komesar za vanjske poslove, Čičerin, upravio je na ruskog opunomoćenika u Berlinu sljedeću bezličnu brzojavku: Njemačka armija napreduje protiv Valbujke sa znatnim bojnim silama. Zadržuje, što smo ih stavili njemačkoj vladi, ostali su bez odgovora. U južnom dijelu podonskog područja napreduju Nijemci također. U Batauaku (u okolici Rostova) došlo je do boja. — Svinhofandova vlada u Finskoj nije niti direktno niti indirektno odgovorila na našu direktnu i indirektnu želju, da se uspostave finsko-ruski odnošaji.

Kljev, 31. Rusko-ukrajinska mirovna pregovaranja započeti će danas ponovno. O demarkacionoj liniji nije još bio postignut sporazum.

Kljev, 31. (D. u.) Jekaterinoslavske željezničke tvornice likvidiraju, otpuštaju radnike i prodavaju željezne zalihe, radi čega prelaze ove zalihe u posjed špekulanata.

Kljev, 31. Izvršujući odbor podonske republike sovjeta brzojavlja iz Moskve, da osim njega i njegova predsjedništva nema na Donu druge vlade.

Kljev, 31. Kljevska Mysl* javlja iz Odeze, da se je tartarski parlament na Krimu proglasio privremenim državnim parlamentom i da je preuzeo inicijativu za tvorbu novog vladnog zastupstva, uključiv i ostale narodnosti.

Moskva, 31. „Novaja Žizn“ piše, da se vijest iz diplomatskih krugova o novom ugovoru između Japana i Kine za zajedničko nastojanje protiv Njemačke na ruskom području smatra kao pokušaj izvjesnih krugova u Londonu i Washingtonu, kako bi iznudili dogadjaje na skrajnom istoku. Ugovor se u Moskvi smatra kao ugrožavanje Rusije.

Iz slavenskog svijeta.

Iz Poljske. Ma da je kraljevina Poljska dobila na dar nezavisnost već prije nekoliko godina, ma da se u početku rata izjavilo, da su savezničke čete unišile u Rusku Poljsku samo da oslobode kraljevinu Poljsku od carističkog jarina, poljačko pitanje nije ni danas riješeno, kad se caristička i republikanska Rusija odrekla svakog uplićanja u ovo pitanje. Unatoč pravu samoopredjeljenja, što se priznalo narodima bivše ruske carevine, Poljaci ne mogu da se služe tim pravom. Preko poljačkog naroda, kojemu bi nametnuto ministarstvo, vode se pregovori između Beča i Berlina, a da se ni ne pita narod, čiju kožu stroje, za savjet. Neke nova bečka vijest potvrđuje, da u pitanju kraljevine Poljske nije pala ni onda odluka, kad je car Karlo boravio u glavnom stanu. „Kreuzzeitung“ zaključuje iz toga, da postoji još mogućnost riješenja poljačkog pitanja u austrijskom smislu te prosvjeduje najodlučnije protiv toga. List izražuje želju, e bi se poljačke zastupnike isključilo od vijećanja, kad će se pregovarati o gospodarskom savezu Poljske sa središnjim v'astima. „Mi smo već jedamput istaknuli, piše imenovani list, „da glavno vojno vodstvo mora osim manje važnih točaka da zatraži još nekoje popravke granica iz strateških razloga. Ovo se stanovište mora pridržati unatoč neprilikama, što nastaju za Prusku uslijed porasta poljačkog pučanstva. Mi se nadamo, da se naši vojnički interesi neće žrtvovati austro-poljačkom riješenju.“ Kraljevina će Poljska dobiti prema tome svoja prava, bude li se gospodarski prodala središnjim v'astima i bude li odstupila Pruskoj široke komade poljačkog ozemlja. — Timeo Danaos et dona ferentes. —

Domaće vijesti.

Glas našeg književnika. Velecijenjeni gospodine urednici! Ovih dana došao mi je u ruke „Hrvatski List“. Činilo mi se, da me u njemu pozdravlja moja draga i tužna Istra. Malo iza toga, što je „Hrv. List“ osvanuo u Puli, ostavio sam rodni kraj i divnu Opatiju, pa se zamračio i spomen na novog borca u kobnom vijoru, što me je zahvatilo i otrgao od doma i mora. Tri duge go-

dine čeznem za cjelovom našeg sunca i za pjesmom našeg vala, lutah kojekuda „pod puškom“ i napokon se, što Bošnjak veli — a lal ih sa strikanom Marsom i dahnuh nešto mirnije u carskome Beču, gdje vidjeh da „Hrvatski List“ živi i kroči pravim utrenikom. To me uvelike veseli, pa vam šaljem najljepše pozdrave uz najljepše želje. Bilo sve Vaše nastojanje u hator naroda i našem kraju.

Naš uspjeh na Velom Vrhu. Nakon toliko pisanja, poziva i pripravljanja obdržavala se napokon jučer na Velom Vrhu komisijonalna skupština, na kojoj se imalo odlučiti, ima li se na Velom Vrhu ustanoviti javna pučka škola, i kakva ima ta škola da bu. Nadali smo se, da će nam uspjeti, da tamo dobijemo hrvatsku školu, a sigurni ipak nismo bili. Još jučer morali smo da u listu napominjemo naše ljude, da im stavljamo na srce, kako su oni pozvani da odlučuju sada o sudbini svoje djece. Nismo bili sigurni za uspjeh, jer prevelika je još neukost našeg bljednog puka, prevelika je danas pristoš u njegovoj izmorenoj duši, prevelik je nemar i apatija prema svemu. Zato smo danas zadovoljni, da je naš puk ipak, unatoč svojoj neukosti, pošteno jučer izvršio svoju dužnost. Na komisiji glasovalo je jučer 116 roditelja, svi za hrvatsku školu. Od tih je glasovalo 25, da se na toj školi podučava talijanski jezik kao obvezatan predmet, a 45 torica glasovala je, da se na školi podučava njemački jezik kao obvezatan predmet. Zahtjev glede talijanskog jezika prema tome pada, dok će se glede njemačkog još razviditi. Škola bit će doista jedna mješovita. — Da su naše sumnje bile opravdane, kad smo dvojili o uspjehu dokazuje činjenica, da je od onih 90 roditelja, koji su dobili pozive za poglavarstva, došlo na skupštinu samo 34! Dakle 56 roditelja, na koje se s naše strane računalo, ipak nije izvršilo svoje dužnosti. Naši „Nijemci“ pak, za koje smo se bojali, da će glasovati za njemačku školu, djelomično su junački glasovali za hrvatsku, a djelomično se od glasovanja suzgli. Za uspjeh, jučer postignuti na Velom Vrhu, koji nije nipošto sjajan, ali s kojim smo ipak zadovoljni, imadu osobitu zaslugu naši zauzetni omladinci, u prvom redu omladinac Tomišić i Petar Popović, koji su u cijelom radu stajali pri ruci našoj upravi i kojima za to uredništvo i uprava našeg lista izriče srdačnu hvalu! — Moramo još pripomenuti čitateljima, glede tih naših „Nijemaca“, da na Velom Vrhu na sreću nije nikada bilo Nijemaca, pa ih tako nema ni sada, već da su to naši ljudi, koji su se po njemačkim krajevima skitali kao izgnani bjegunci, od Nijemaca mnogu žuku progutali, pa bi sada htjeli, da im djeca postanu Nijemci, da se tako preko noći pogospode. Djeca su im tamo pohadjala njemačke škole, pa sada drže, da su njihova djeca već izobražena i da su u njemačkim školama svu mudrost progutala, te smatraju, da djeca više ne trebaju hrvatskih škola. Tim ljudim ljudima puštamo tu praznu utjehu, no neka pri tom znadu, da nisu svi Nijemci gospoda, i da imade i suviše i njemačke bijede. A hoće li čovjek biti valjanim čovjekom, može, dapače mora ostati svijestan sin onog naroda iz koga je potekao. Propalo dijete ostaje propalim, pa obuklo makar i njemačku haljinu, koju valjano dijete ne će ni ne smije obući nikada, hoće li da ostane valjanim. — Svakako nije ni to krivnja naroda niti onih bijednika, posljedica jeste to evakuacije, koja je na nekoje naše djelevala dobro (među Česima), a na nekoje, da nije mogla gofe (među Nijemcima). No radujemo se, da ipak, i ako puževim korakom, kroćimo naprijed, sve to više približavajući se svijetlu, koje tjera maglovit veo, kojim smo u toj pustoši obavijeni.

Obznanena. Općinski ured toplo preporuča svima, koji žele očuvati sebe i svoju obitelj od kozica, neka se okoriste cijepljenjem, koje će se obdržavati od 2. do 6. lipnja uključivši nedjelje i blagdane u prostorijama općinskog zdravstvenog ureda (trg Foro, zgrada gradske štedione II. kat) od 9 do 11 prijepodne.

Dnevne vijesti.

Naoružani savez srednje Europe. Pod tim naslovom piše gradački „Arbeiterwille“: Zadnjih se je dana desio dogadjaj od svijeťovno-političkog zamašaja. Pred sto godina usrećili su muževi po mišlosti božjoj iza napoleonskih ratova i iza revolucije svijet svetom alijansom; tako je izrasla iz bješnjenja današnjeg svjetskog rata nova, gvozdena alijanca, koja obuhvaća središnju Europu i znatne dijelove Male Azije. San o srednjoj Europi postao je zbijom ali uz oblike i okolnosti, da se sa punim pravom može govoriti o pripremi novog-svjetskog rata. Po'ag zvaničnih novinskih vijesti izgledala je stvar doduše posve nevinom. Po njima posjećio je car Karlo sa nekoliko državnika njemački glavni stan. Tamo su se obdržala u prisutnosti njemačkog kancelara i njemačkog državnog tajnika von Kühlmanna svakojaka pregovaranja, e bi se savez obnovio, „probudio“. Iz oskuđnih saopćenja službenih novina i iz razgovora sa Hertlingom i Kühlmannom proizlazi, da se je radi samo o teatralnoj obnovi zavjete „nibelunške vjernosti. (Zaplijenjeno.) Sumnjivim se marom na svim stranama ističe, da obnovljeni savez imade

samo obrambeni karakter i da služi jedini obrambenim svrhama. Da li su ikada u novije doba vlasti, koje su sklapale saveze, izrekle, da čine to u ofenzivne svrhe? Uvijek morala je fraza o defenzivnosti saveza dati savezu popularno posvećenje. Naravno i nužna će posljedica tog saveza biti i preko rata protualijanca zapadnih vlasti, koje će naravski povući sve svoje vojničke, političke i gospodarske konsekvencije. Iz ovako sklopljenih alijanca rodili se od pamtljivijaka ratovi. Za sada sadržaje stvorenje srednje Europe pogibelj; da će boj na zapadu postati još bješniji i dugotrajniji. Njemački imperijalizam, koji si je prisvojio veliki dio država bivše ruske carevine, hoće proširiti svoju moć što najviše moguće prema zapadu. Imperijalizam antante, činiti će uz živu zadržnjeg momka i zadnjeg konja sve, da mu osujeiti namjeru. Dodje li u dogledno vrijeme do mira, neće to biti trajan mir; izakako smo stvorili srednjeeuropsku alijancu, preživjet će i protivna alijanca svjetski rat. Neprijatelji će gledat, da se što prije oporave te uzmognu čim prije napasti jedan na drugoga. Sporova i raspra bit će na pretek. To se vidi već iz prilika na istoku, gdje se sve više razabire nedostatnost i nepouzdanost papirnatih mirovnih ugovora. Tvorbom uredne Europe dokrađen je san gradjanakih pacifista o velikom sveopćem narodnom savezu za mir. Samo jedna sjekira može da zasječe u korenine svijtu imperijalističkih državnih koalicija i novih ratnih zapletaja: alijanca proletarne internacionale.

Čud ne čes ni vilama istjerati. Pod tim naslovom donosi praška „Neodvisnos“ bilješku, u kojoj se veli, da čud njemačkog naroda, koja se očituje u svim vojničkim poduzećima, osobito pak u najnovijim njemačkim mjerama u Ukrajini, nije moguće ni vilama istjerati. I zajista je čud njemačkog naroda nešto osobita. Dok sav svijet priznaje moralne nekoje zakone, koji su ostalim narodima u krvi suđžani, Nijemci u svojem uvjerenju da pravo čine i da ih na to ovlašćuje njihova sila, kriše sve i nema pregrade, koja bi njih pri njihovom bezobzirnom radu zaustavila. Fanatičnu vjera u vlastitu silu, za koju drže, da je jača od svega na svijetu, od zakona, od pravice, od ljubavi i mržnje, daje im snage da dosljedno vode započetu politiku. — Američani, koji svojom čudi ne stoje daleko od Nijemaca, ali svojim načelima ipak visoko nad njima, ustanovile baš prema njemačkom načinu društvo za pobjednički mir. Na skupštini društva proglasio je bivši predsjednik Taft, da s Njemačkom nije moguće sklopiti mira, dok ona ne bude poražena. — Tko bi znao, koji će u tom natjecanju dalje dojerati?

† Dr. Nikola pl. Tomašić. Iz Zagreba javljaju, da je na svom dobrom i brašćerovcu preminuo bivši sveučilišni profesor i član Dr. Nikola pl. Tomašić. Pokojni Tomašić bio je vrlo učen čovjek i sposoban političar, pa je mogao našoj općoj narodnoj stvari i mnogo više koristiti. Pokojni Tomašić ostavio je do 2 milijuna imetka. Oveći zapis ostavio je jugoslavenskoj akademiji, a sveučilišnoj knjižnici svoju bogatu knjižnicu, koju se cijeni na 700.000 kruna. Njegova je posljednja želja, da ga sahrane na Ozlju. „Prim. Novine“.

Dvije žrtve. „Primorske Novine“ primaju: U Beču je 16. o. mj. umrla Eleonora Endlicher Češkinja, majka pokojnoga Ivana Endlichera, koji je umro kao narodna žrtva u gradačkoj kaznion, nakon što je bio osuđen na 5 godina tamnice. Ivan Endlicher bijaše diak sušačke gimnazije, i godine 1913. izgnan na 10 godina iz Hrvatske radi svoje nacionalističke propagande među omladinom, nastanio se u Ljubljani nastavivši rad uspješno među mladjom generacijom slovenskom i suradivao u „Preporodu“, što je izlazio u Ljubljani za narodno ujedinjenje. U početku rata bio je zatvoren s ostalim mladim ljudima u ljubljanskom kaštelu i onda u Gracu, dok nije podlegao bolesti, koju si pribavio po nečistim i vlažnim tamnicama, — Majka pok. sina, shrvana nesretnom sudbinom svoga sina, koji je bio tako proganjan, obolila je od tuge i žalosti, dok se nije pred kratko vrijeme oslobodila svih muka. — Plemenitoj i rodoljubnoj ženi vječna uspomena i pokoj! Ostaloj rodbini naše iskreno saučesće. — Primorska jugoslavenska omladina.

Umanjeni talijanski zahtjevi na područje. „Manchester Guardian“ javlja na temelju dobrih informacija, da je u novom ugovoru, koji je sklopljen između Engleske i Italije, posljednja znatno popustila u svojim zahtjevima na područje. Nova orijentacija imade se dijelom pripisati novo nastalom vojničkom položaju, a dijelom držanju Amerike prema talijanskim zahtjevima.

Razredna lutrija. Srećke 10. razredne lutrije mogu se dobiti u Pull kod tvrtke Jos. Krmpotić, trg Custosa, ulica Fran Ferdinanda br. 3.

Podpisujte ratni zajam!!

JIENA lista: U p... lista pod. K... polugodište K... mjesecno K 1... do K 4—, u m... 16 fl. pojed... GLAŠI primaju... apravi lista trg C...

godina IV

RAJ

Beč, 3... fosa alta, na... pokušaj prelaz... naljebom. Na n... ronte suzbili... jedno takvo s... Topnički je boj... glavica general

Berlin... stana službeno... pina prijestolo... rastući topničk... od Lyse su-bi... vate. — Vojna... nika: Kao nad... zborove, koje... divizije, koje... susjednih armi... bitke, stupili s... ljenih fronta u... uzalud da drže... smo ih opkop... Touvent-Chris... sionsa osvojili... smo preko n... Sime Villers-C... uzeo je neprij... biljene. Preko... ozenilla te sm... teau-Thierry... i Reimsa je po... bombometnih... na bojno polje... četa. Oborili... ručnik je Wen... bjeđni a poruč... Ludendorff.

Prekjuče... cuskih protur... javljao je beza... da napadnuta... će za to vrije... fronta na Aisr... četvrtog i peto... francuske prič... našnji njemač... njih mjesta fr... kao je Foch... Chateau-Thier... tunavalama u... novanoj front... ogorećen i krv... nije došlo do... stora razvila... strašan sukob... cuskih i reserva... Od rezultata... proti kojemu... što postaje da

Francuski... Neprijateljski j... dvostručenom... Thierry, u ok... Vierzy. Francu... sa neumornom... teljske mase, ... stekle zemljišt... koliko stotina... smo Nijemce... opetovano osv... su ova dva m... cuza. Bitka je... Neuillya i St... mačke navale... istočno od ovi... pomaknuli su... vernog i istoč... neuila. Na des... veoma živahni... veroistočno i... promijenjen.

Francusk... Trajao je dalje... Oiseom i Mar... stoak pokušaj... Moulins sous